

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Imanol Arregi Zubizarreta Iturbide

*Azpeitia,
Gipuzkoa
(1935)*

Aurkibidea

Biografia

Loiola auzoko Iturbide baserrian jaio zen 1935ean. Ama Narzabal baserrikoa eta aita Iturbidekoa zituen eta 10 senidetan zaharrena da bera. Eskolan Ermentari baserrian ibili zen umetan eta gerora Azpeitiko maristetan; baita gau-eskolan ere Loiolatxon. Loiolako belardietan aritu zen belardiak txukuntzen. Baserriko bizimodua izan du beti. Etxean osaba pandero-jolea zuen eta haren eraginez hasi zen panderoa jotzen 16 urte zituela. Txapelketetan ibilia da pandero-jotzaile moduan, baita erromeria ugari egina ere. 'Pikua', 'Errota', 'Epelde' eta 'Laja' soinu-joleak izan ditu bikotekide, besteak beste.

Zintak

AZP-015

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-08-27
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

AZP-016

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-08-27
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV

AZP-017

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2009-08-27
- **Iraupena:** 36 min
- **Euskarria:** MiniDV

AZP-085

- **Proiektua:** Azpeitiko hitanoa

- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-11-16
- **Iraupena:** 71 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Baserriko lanetik bizitzeko eramaten zuten bizimodua

- **Erref:** AZP-015/003
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:07:02. **Bukatu:** 00:08:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Baserritik bizi ziren, baina aita kanpoan ere egiten zuen lan han eta hemen. Baserrian gehienbat baratzea lantzen zuten. Azpeitiko plazan egunero egoten zen merkatua, eta ama egunero joaten zen hara barazkiak saltzera. Ganadu gutxi izaten zuten. Amak askotan haurdun jaitsi behar izaten zuen plazara. Beren lurrak nolakoak ziren azaltzen du.

2. Etxean garia urri eta artoa ugari

- **Erref:** AZP-015/004
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:08:57. **Bukatu:** 00:11:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Gerra ostean, garia entregatu egin behar izaten zuten. Baina beren lurrak ez ziren onak garia egiteko; bai, ordea, artoa egiteko. Garia berehala gastatzen zitzaenez, artoa jan behar izaten zuten. Imanol jatun eskasa izan zen. Otorduetan, janaria gustukoa ez izan arren, brometan ibiltzen ziren, eta ondo pasatzen zuten.</p>

3. Ogi motak eta ogia nola egiten zuten

- **Erref:** AZP-015/005
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:11:04. **Bukatu:** 00:13:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

Ogia etxean egiten zuten, garia gastatzen zen arte. Asteko ogia egiten zuen amak, eta umeek lagundu egiten zioten. Ogia nola egiten zuten azaltzen du. Amak Gabonetarako gordetzen zuen gari klase bat, ogi zuria jan zezaten. Oso gustura jaten zuten ogi hura, gainerakoan ogi beltza jaten baitzuten.

4. Gari-jotzea eta auzolanak

- **Erref:** AZP-015/006
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:13:57. **Bukatu:** 00:17:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Gari-jotzeko egunei buruz hitz egiten dute. Auzolanetara gustura joaten ziren lanera, jaten ematen baitzuten. Garia nola jotzen zen azaltzen dute, eta zer tresna erabiltzen zituzten horretarako.

5. Ur-korrontea etxera iritsi arteko pausoak

- **Erref:** AZP-015/008
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:18:45. **Bukatu:** 00:21:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Otordua egiteko garaia iristean, gari-jotzea bukatzen zenean, hautsez beteta egoten ziren, eta nola garbitzen ziren azaltzen dute. Etxean ez zuten beti izan ur-korrontea: lehen iturri batetik ekartzen zuten ura marmita eta erretiluetan. Amari behin ura zekarrela gertatutakoa kontatzen du Juanek. Gerora, ura garraiatzeko, astoa erabiltzen hasi ziren; eta azkenean, ur-korrontea jarri zuten etxean.

6. Garbiketatarako lixiba eta ura

- **Erref:** AZP-015/009
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:21:52. **Bukatu:** 00:23:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Lehen etxeko ur gehiena ganaduak gastatzen zuen. Arropa garbitzeko, iturrira joan behar izaten zuten astoarekin. Lixiba-harriaz eta lixiba-putzuaz hitz egiten dute: zertarako balio zuten eta nola funtzionatzen zuten. Hildako behiaren seboarekin egiten zuten xaboia etxean.

7. Argindarra etxean pixkanaka hobetzen

- **Erref:** AZP-015/011
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:25:34. **Bukatu:** 00:27:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Argindarra beti ezagutu izan dute etxean, baina hasieran oso potentzia gutxi zeukan. Gero hobetu egin zen, eta beste tresna bat jarri zuten etxean, potentzia gehiago sortzeko. Gizon batek argiaren funtzionamenduari buruz zeukan ideia xelebrea aipatzen du Imanolek.

8. Kinkeak argitarako, eta haizeak zekarren arriskua

- **Erref:** AZP-015/012
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:27:02. **Bukatu:** 00:30:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Kinkeak zer eta nolakoak ziren azaltzen dute. Haize pixka bat egiten zuenean, argia joan egiten zen. Argizaria erabiltzen zuten argitarako, eta behin sutea gertatu zen Juanen ganbaran, argizaritako sua itzaltzea ahaztu zitzaiolako.</p>

9. Soroko lanak idiekin

- **Erref:** AZP-015/014
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:31:23. **Bukatu:** 00:33:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserría » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Soroko lanak idiekin egiten zituzten. Lur-jasotzeari buruz hitz egiten dute.

10. Bideak egiteko lanak eta komeriak

- **Erref:** AZP-015/016
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:34:38. **Bukatu:** 00:37:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Berastegirako bidea noiz egin zuten aipatzen dute. Iturbiderako bidea egitea asko kostatu zitzaien, eta bidea egiten laguntzen ez zuenarekin arazoak egoten ziren. Materiala nondik lortzen zuten azaltzen dute. Diru-laguntzarik ez zen egoten, baina udaletxeak ardoa ematen zuen herri-bideak egitearen truke.

11. Eskola eta zigorrak

- **Erref:** AZP-015/022
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:42:59. **Bukatu:** 00:45:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

<p>Imanolek non ikasi zuen azaltzen du: hasieran baserri batean, eta gero maristetan. Zer-nolako zigorrak izaten zituzten azaltzen du. Zigorrei buruzko anekdotak kontatzen dituzte.</p>

12. Ikasteko zaletasuna eta gogoa

- **Erref:** AZP-015/024
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:45:58. **Bukatu:** 00:47:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

<p>Imanolek beti izan du ikasteko zaletasuna eta gogoa. 14 urterekin gau-eskolara joan zen.</p>

Transkripzioa

- Joe, nei, berriz, aittek, aittek, aittek miñe hartu zun beyak hanki zapaldu ta hola bihurritu ziyon, ta zea, hanki dana haundi-haundi inde, ta “Imanol, eskolatik alde in ber dek”. Eta nik ikasteko gogo haundiye nun, zea, estudiatzeko gogue. Ta nere ondorengo arrebak’e bai, ikasteko gogue. Ta geo’re gau-eskolatan, ta neure kasaka, beittutu nola gustauko zitzadan, Loyolako ataiyen zauden letrero danak letzia nahi nitun. Ta ikasten nun handiken ortografiye: “silbar”, “koño, b-kin eskribitzen dek hori”. Ta beste

bat zeon “prohibido aparcar vehículos”. Ta lehenagotik galde in ber “vehículos zer da?”. “Vehículo” beyen ipurdiye ematen [...].

- Behi “culo”!
- “Vehículo”, beyen ipurdiye ote zan nik pentsatzen, ta nik galdetu, galdetu, ta galdetu, ta holaxen, “joiño, hori h ipintzen zayok erdiyan...”
- Handik ikasteko.
- ... prohibido're bai , ta geo beti tipo horretan asko sayau nintzen. Eta gero, hamalau urtea arte gau-eskolaik ez zuen uzten, zean, jesuitetan illuntzien eoten zan, ta hamalau urte...
- Hamalau urtekin gau-eskola?
- Gau-eskola.
- Noa?
- Loiolatxoa, lehen soziedadie zan harta. Lehengo soziedade zaharra zan, ta asko sayatzen nintzen. Beti ikasteko afiziyo haundiye. Geo oportunidadie eukiko banu igual ez nun eukiko, baiña asko sayautzen nintzen ikasten. Beitu, nik askotan esaten diyot nere semiei ta esan “zuek” (hayek gogoik ez estudiatzeko), ta “beittu nola ikesi nun. Hori dek fijatzia, ta aitu, ta sayau. Ez zea...”. Aber ba.

13. Apaizei ematen zitzaien tratua

- **Erref:** AZP-015/026
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:48:12. **Bukatu:** 00:49:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika

Laburpena:

<p>Apaizei berorika egiten zitzaien lehen, baina tratu hori galtzen joan da. Bazegoen apaiz bat hari berorika egitea gustatzen ez zitzaiona. Txapela ere kentzen zuten apaiza ondotik pasatzean.</p>

14. Eskolako ikasgaiak eta dotrina

- **Erref:** AZP-015/028
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:50:16. **Bukatu:** 00:52:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Eskolan dena liburu bakarretik ikasten zuten: matematikako oinarrizko eragiketak, eta ortografia ikasten zituzten gehienbat. Historia ez zen horren garrantzitsua. Garrantzitsuena dotrina zen. Loiolan dotrina ondo erakusten zela esaten zen. Dotrina eskolatik kanpo ere ikasi behar izaten zuten batzuek, Juanek adibidez.

15. Erlijioak sortutako beldurra

- **Erref:** AZP-015/029
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:52:11. **Bukatu:** 00:53:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Imanolek beldur handia pasa zuen, bai elizarengatik, bai amarengatik. Ama oso sinestuna zen, eta hari nahigaberik ez ematearren, Imanol ez zen joaten elizaren arabera "bekatua" zegoen lekuetara.

Transkripzioa

- Nik, geo esaten debe bildurre. Nik aña bildur pasautakue, ta nei askotan ikusi nauen bezela ikusi hor, panderuen ta juergan ta, nik uste det bildur horrek eman zitela indarra holako izeteko. Bildur pasa nitun...!

- Bai, Elizakin dana...

- Elizakin, ta geo gurasuek, gure ama zan.

- Halaxe huan, ba!

- E? Gure ama zan, ordie, gure ama zan. Ta gure pekatukin beak inpernura jungo zala apaizen batek esango zion, ta dana siñistu in zun. Aitte ez, aitte total desberdiñe, baiño ama...

- Eskubitarra hue.

- Ama... Bai, ama zan... zuk pentsauko dezu hemezortzi urte etorri, ta amai penaik ez emateatiken, Loyolan beste danak Aizpurutxoa, erromeire, ta han nik banekiyan jun ezkeo baltzeun ingo nula. Ta baltzeun iten banun, ta ama enteratzen bazan, beantzako izengo zan gizona hiltzia bezelakotxia. Ta juten nintzen Errezillea Zurruntzola, han sueltua bakarrik iten zan. Ta Aizpurutxon'e taberna baten sueltua; ta Bergarako parteko tabernan baltzeu iten zan. Ta ordun amai, harek "zuen pekatuagatik inpernua jun berko diat nik!". Eta holaxe mentalizauta zeon, ta urte morduan. Geo azkenin...

16. Konfesatzean gertatutako anekdota barregarria

- **Erref:** AZP-015/033
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:57:31. **Bukatu:** 00:58:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Hilero joan behar izaten zuten konfesatzera. Absoluzioari buruzko anekdota kontatzen dute.

Transkripzioa

- (Elkarrizketatzailea) Konfesatzea ta, derrigorra izaten zan?

- (Imanol) Bueno, ordun...

- (Juan) Derrigor.

- (Imanol) Bueno, guk behintzet.

- (Juan) Hilero hilero.
 - (Elk.) Hilero juten ziñeten?
 - (Juan) Bai.
 - (Imanol) Zu Loyola?
 - (Elk.) Ta hoi kongregazion barrun sartzen zan?
 - (Juan) Loiola, o Azpeitiyen geyenin gu, zeara, parrokira.
 - (Imanol) Bai, nik Loiolan hau gutxitan ikusi det ta Azpeitire, ta Lasaura ta.
 - (Elk.) Ta zuek Loiola?
 - (Imanol) Jo, Loiola! Hoi zan, inportantie hori zan. Loiola zan, bueno!
 - (Elk.) Eta apaizak ze, ze kastigo, osea ze absoluzio ematen zun?
 - (Juan) Absoluziyue, bolaatan ematen zun.
 - (Imanol) Neuri ez zait gertau, baiño kontauko dizut. Merezi du, oain edozer gauze esateko garaye etorrita. Behin, edozer esan ber zitzan ba! Zuk jun, ta “neskakin pentsatzen eon al zea?” ta hayek pentsamento txarrak zien hoyek, pentsamentu txarrak zien hoyek. Ta...
 - (Juan) Kriston dixkurua.
 - (Imanol) Ta neskiei heldu o in deun, ta batek esaten diyo, apaize jun da konfesatzea ta esan diyo “In det, ba, pekatua”, “ta ze in dezu?”, eta “neska bati tititik heldu diyot” esan zuan, ta “ze, erropa gaiñetiken edo barrutik?”, ta “gaiñetik”, apaizek esan omen zion “hau tontua, penitentziya berdin-berdiña daukek”. Haura apaiz naturala izengo huan!
 - (Juan) Bai, bai!
 - (Imanol) Loyolako harei esan baziyon garai baten...!
 - (Juan) Kondenauta!
 - (Imanol) Jesuuus! Ezta esan’e! Ta gero kezkoa, hori’re kezkoa eukitzen zendun geo. Juten zea konfesatzea, ta hasten zan, ta kaben diola, kezkatan!

17. Konfesatzean, apaizari beldurra

- **Erref:** AZP-015/035
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:59:44. **Bukatu:** 01:00:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Loiolako apaiz batek erreakzio gogor samarrak izaten zituen konfesatzera joaten zen jendearekin. Imanolek eta lagun batzuek jendea beregana bidaltzen zuten nahita, erreakzioa entzuteko.

18. Arrosarioak eta haiei buruzko anekdota

- **Erref:** AZP-015/036
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 01:00:59. **Bukatu:** 01:02:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Arrosarioa egunero errezatzen zuten etxean afaldu aurretik. Soldadutzan ere Imanolek egunero errezatzen zuen. Imanolek arrosarioak erreztatzean bere etxean gertatutako anekdota kontatzen du.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-05

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com